

MOOS

OFERTA
EDUKACYJNA
2019/2020

ZAPISY NA PROJEKTY CYKLICZNE:

○ WARSZTATY SZTUKI KARUZELA

do 19 września 2019 w godz. 8:30-16:00
pod numerem tel. 95 733 25 67

○ INTERDYSCYPLINARNA AKADEMIA AUDIOWIZUALNA

WARSZTAT FILMOWY ANIMOWANE CV, MŁODZIEŻOWA AKADEMIA FILMU

od 2 do 19 września 2019 w godz. 8:30-15:00
osobiście lub pod numerem tel. 95 733 25 56

○ ZAPISY NA POZOSTAŁE PROJEKTY PROWADZONE SĄ W TRYBIE CIĄGŁYM.

Drodzy Państwo!

Z ogromną przyjemnością zapraszam Państwa do udziału w programie edukacji kulturalnej Miejskiego Ośrodka Sztuki w roku szkolnym 2019/2020. Bazując na bogatym doświadczeniu w prowadzeniu zajęć z dziećmi i młodzieżą, również w tym roku przygotowaliśmy dla Waszych podopiecznych serię wyjątkowych spotkań z filmem i sztuką. Zajęcia w MOS poprowadzą doświadczeni pracownicy naszej instytucji oraz cenione postaci ze świata kultury z Gorzowa oraz całej Polski. Jestem pewna, że każdy znajdzie tu coś dla siebie. Zapraszam do zapoznania się z ofertą na nowy rok szkolny oraz do aktywnego udziału w naszych działaniach.

Marta Gendera

Dyrektor MOS

WARSZTATY SZTUKI KARUZELA

Warsztaty KARUZELA są formą edukacji artystycznej realizowanej poza systemem szkolnym w miejscu programowo zajmującym się upowszechnianiem sztuki. Założeniem warsztatów jest wchodzenie dzieci w bezpośrednie relacje ze sztuką, przez co stają one się jej współtwórcami i świadomymi odbiorcami. Prowadzący zajęcia artyści wspólnie z uczestnikami podejmą próby opisania sztuki jako działania w wielu kontekstach. Integralną częścią programu warsztatów jest realizacja wspólnego projektu artystycznego w zespole, zdobywanie umiejętności planowania, współdziałania oraz prezentacji efektów własnej pracy.

Tegoroczna KARUZELA będzie się kręcić w Miejskim Ośrodku Sztuki już po raz 15-ty!

UCZESTNICY:
SP KLASY I-III
(LICZBA MIEJSC
OGRANICZONA)

UDZIAŁ:
8 SPOTKAŃ
OD PAŹDZIERNIKA 2019
DO MAJA 2020
(RAZ W MIESIĄCU)

KOSZT:
12 ZŁ OD OSOBY
ZA SPOTKANIE

ZGŁOSZENIA:
DO 19 WRZEŚNIA 2019

DZIAŁ WYSTAW I EDUKACJI
TEL. 95 733 25 67

NOWAK@MOSART.PL
NAWROCKI@MOSART.PL

ZAJĘCIA PROWADZĄ:
ARTYŚCI,
EDUKATORZY
I PRACOWNICY MOS

4 MŁODZI ODKRYWCY SZTUKI

UCZESTNICZY:
SP
SZKOŁY PONADPODSTAWOWE

UDZIAŁ:
TERMINY I ILOŚĆ SPOTKAŃ
USTALANE INDYWIDUALNIE

KOSZT:
10 ZŁ OD OSOBY
ZA SPOTKANIE

ZGŁOSZENIA:
NA BIEŻĄCO
OD PAŹDZIERNIKA 2019
DO CZERWCA 2020

DZIAŁ WYSTAW I EDUKACJI
TEL. 95 733 25 67

INFORMACJA NA
WWW.MOSART.PL
W ZAKŁADCE EDUKACJA

NOWAK@MOSART.PL
NAWROCKI@MOSART.PL

ZAJĘCIA PROWADZĄ:
PRACOWNICY MOS

Do wybranych bieżących wystaw w Miejskim Ośrodku Sztuki zostaną przygotowane scenariusze zajęć edukacyjnych, które wprowadzą młodzież w tajniki sztuki współczesnej. Podczas warsztatów analizowane będą zagadnienia związane z twórczością artystyczną z zakresu sztuk wizualnych. Omówione zostaną podstawowe pojęcia z różnych dziedzin plastyki, fotografii, lokalnej historii i filmu. Celem warsztatów jest zapoznanie dzieci i młodzieży ze współczesnymi tendencjami w sztuce współczesnej na przykładzie twórczości wybitnych artystów z Polski i zagranicy.

Zachęcamy do zgłoszeń na oprowadzanie po wystawach, które poprowadzą kuratorzy i edukatorzy z MOS. Spotkania towarzyszą wybranym wystawom i mają na celu przybliżenie wybranych zagadnień ze sztuki współczesnej w oparciu o bieżące wystawy prezentowane w naszej instytucji. Pretekstem do refleksji będzie twórczość artystów w obszarze sztuk wizualnych, architektury i historii. Zajęcia mają charakter otwarty – dyskusyjny.

UCZESTNICZY:

SP
SZKOŁY PONADPODSTAWOWE

UDZIAŁ:

GRUPY ZORGANIZOWANE
PO UPRZEDNIM
UMÓWIENIU SIĘ

KOSZT:

NIEODPŁATNIE

ZGŁOSZENIA:

DZIAŁ WYSTAW I EDUKACJI
TEL. 95 733 25 67

NOWAK@MOSART.PL
NAWROCKI@MOSART.PL

ZAJĘCIA PROWADZĄ:

PRACOWNICY MOS

INTERDYSCYPLINARNA AKADEMIA AUDIOWIZUALNA

Warsztat filmowy Animowane CV

UCZESTNICZY:
SP KLASY V-VIII

UDZIAŁ:
RAZ W MIESIĄCU
W OKRESIE
OD PAŹDZIERNIKA 2019
DO CZERWCA 2020

KOSZT:
8 ZŁ OD OSOBY
ZA SPOTKANIE

ZGŁOSZENIA:
OD 2 DO 19 WRZEŚNIA 2019

DZIAŁ KULTURY FILMOWEJ
TEL. 95 733 25 56

Podczas warsztatów uczniowie stworzą poklatkowe CV swojej klasy wykorzystując technikę animacji wycinankowej. Poznają historię animacji na podstawie wybranych twórców i ich dzieł. Zapoznają się z różnymi technikami, takimi jak: animacja lalkowa, plastelinowa, wycinankowa, rysunkowa, materiałów sypkich, itd. Zdobytą wiedzę teoretyczną przełożą na praktykę, tworząc wspólnie własny film. Będą mieli okazję pracować na specjalnych stołach do animacji. Zapoznają się ze specyfiką sprzętu fotograficznego, ustawieniem oświetlenia, tajnikami produkcji: montaż, dźwięk, efekty specjalne. Warsztaty z animacji to zajęcia pozwalające rozwijać wyobraźnię, kreatywność, odkrywać nowe możliwości twórcze. To doskonała zabawa, która uczy cierpliwości i pracy w grupie. Zakończeniem zajęć będzie uroczysta premiera materiałów zrealizowanych przez uczestników.

ZAJĘCIA PROWADZI:

DOMINIKA MUNIAK-SZADEJ – absolwentka pedagogiki opiekuńczo-resocjalizacyjnej oraz socjologii, członkini DKF Megaron, twórczyni filmów krótkometrażowych oraz teledysków. Pasjonatka animacji plastelinowej, współzałożycielka filmowej grupy „Bang! Bang!”, prezeska Stowarzyszenia Inicjatyw Twórczych Aura, autorka filmów dokumentalnych, m.in.: „Gorzów w różowych okularach cz. I i II”.

Młodzieżowa Akademia Filmu: oglądam aktywnie

Film, jak każdy tekst kultury, przemawia do widza określonym językiem, używając właściwych sobie środków wyrazu. Aby je zrozumieć, a tym samym spojrzeć głębiej, należy nauczyć się je rozpoznawać i interpretować. Wybrane filmy i analiza scen pozwolą uczestnikom poznać różne poziomy, którymi film oddziałuje na widza generując bogactwo znaczeń, symboli i możliwości interpretacyjnych. Zajęcia uświadamiają jakie elementy budują znaczenia w filmie oraz wpływają na jego odbiór. Wspólne dyskusje zachęcą młodzież do zwrócenia uwagi na stronę formalną, wprowadzą elementy teorii i historii filmu.

Zajęcia realizują zagadnienia związane z podstawą programową z języka polskiego oraz wiedzy o kulturze. Chętni uczestnicy będą mogli wziąć udział w konkursie sprawdzającym wiedzę z zajęć. Laureaci otrzymają nagrody rzeczowe oraz dyplomy.

Dziękuję udziałowi w cyklu uczeń m.in.:

- dostrzega i rozumie artystyczny wymiar oraz odrębność filmu i sztuk audiowizualnych,
- wskazuje elementy dzieła filmowego,
- określa problematykę utworu oraz charakteryzuje świat przedstawiony,
- prezentuje własne przeżycia wynikające z kontaktu z dziełem sztuki,
- zwraca uwagę na konteksty (np. literackie, kulturowe, filozoficzne),
- dostrzega treści symboliczne, wartości uniwersalne oraz elementy znaczące dla odczytania sensu utworu,
- tworzy wypowiedź posługując się filmową terminologią.

UCZESTNICZY:
SP KLASY V-VIII
SZKOŁY PONADPODSTAWOWE

UDZIAŁ:
RAZ W MIESIĄCU
W OKRESIE
OD PAŹDZIERNIKA 2019
DO MAJA 2020

KOSZT:
6 ZŁ OD OSOBY
ZA SPOTKANIE

ZGŁOSZENIA:
OD 2 DO 19 WRZEŚNIA 2019

DZIAŁ KULTURY FILMOWEJ
TEL. 95 733 25 56

ZAJĘCIA PROWADZI: IWONA BARTNICKA
– filmoznawca i teoretyk mediów, absolwentka Wydziału Kulturoznawstwa Uniwersytetu Łódzkiego, a także scenariopisarstwa i produkcji filmowo-telewizyjnej WSRTiF, prezes DKF Megaron, wiceprzewodnicząca Rady PF DKF, dyrektor Ogólnopolskiego Festiwalu Filmów Frapujących. Prowadzi zajęcia z teorii i historii filmu oraz warsztaty medialne dla dzieci, młodzieży, nauczycieli, dyrektorów szkół. Współpracuje m.in., z WOM i Biblioteką Pedagogiczną w Gorzowie Wlkp., Akademią im. Jakuba z Paradyża.

8 FILMOWA LEKCJA

UCZESTNICZY:

SP KLASY I-VIII
SZKOŁY PONADPODSTAWOWE
UCZELNIE WYŻSZE
ZORGANIZOWANE GRUPY
DOROSŁYCH

UDZIAŁ:

TERMINY I ILOŚĆ SPOTKAŃ
USTALANE INDYWIDUALNIE

KOSZT:

ZALEŻNY OD FILMU
ORAZ RODZAJU WARSZTATU

ZGŁOSZENIA:

DZIAŁ KULTURY FILMOWEJ
TEL. 95 733 25 56

Cykl jest okazją do kreatywnej lekcji poza szkołą, która wzbogaci edukację oraz proces wychowawczy uczestników. Spotkania pozwalają zarówno na wybór spośród określonych zagadnień, jak i na samodzielne ustalenie tematyki zajęć zgodnie z zapotrzebowaniem pedagogów oraz zainteresowaniami uczestników. Mogą składać się z warsztatu, projekcji filmowej z wprowadzeniem lub filmu + warsztatu.

Film dzięki atrakcyjnej, szczególnie dla młodych uczestników kultury, formie jest pomocny w realizacji podstawy programowej z wielu przedmiotów: języka polskiego, wiedzy o kulturze, historii i społeczeństwa, języków obcych, plastyki, muzyki, wychowania do życia w rodzinie, religii czy etyki. Najmłodszych wprowadza w zagadnienia wartości, odkrywa tajemnice ruchomych obrazów, uczy postaw i uwrażliwia na świat. Dla starszych filmowi bohaterowie oferują różnorodność tematów i kontekstów, możliwość podjęcia ciekawej dyskusji, inspirację do pracy warsztatowej.

Przykładowe zagadnienia:

dla najmłodszych:

- początki kina,
- podstawowe terminy filmowe,
- film = obraz, dźwięk i ruch (ćwiczenia praktyczne),
- świat wykreowany, czyli rodzaje animacji,
- przygoda z filmem, czyli jak oglądać?
- czego mogę się nauczyć od filmowego bohatera?
- jak rozmawiać o emocjach i uczuciach?

dla młodzieży:

- podstawy analizy filmu, nauka dyskusji,
- problem adaptacji filmowej,
- film jako tekst kultury, film a inne sztuki,
- polskie i światowe kino autorskie,
- wybrane prądy filmowe,
- wychowanie poprzez film (przemoc w szkole, sekty, wkraczanie w dorosłość, trudne wybory, współczesne problemy młodzieży, tolerancja, przynależność do grup społecznych, inność, podążanie za pasją, itp.),
- historia w filmie (Opowieści z miasta G., Karski i władcy ludzkości, Sprawiedliwy, Na skrzyżowaniu wichrów, Powtórnie narodzony, Ida, Przy Planty 7/9),
- motywy filmowe (np. podróż, zemsta, totalitaryzm, rodzina).

edukacja globalna w oparciu o wybrane tytuły filmowe dzieci i młodzież poznają tematy związane z rozwojem współczesnego świata, przyczynami oraz konsekwencjami zjawisk, wpływem jednostki na globalne procesy i odwrotnie. Będą rozmawiać o ekologii, mechanizmach społecznych, przełamywaniu stereotypów, uprzedzeniach, a przy okazji kształtować krytyczne myślenie i zmianę postaw.

spotkania dla nauczycieli i pedagogów –

Filmowa lekcja to także warsztaty, podczas których nie zabraknie wskazówek jak na co dzień wzbogacić lekcje z różnych przedmiotów, w tym wychowawcze, wykorzystując wybrane tytuły czy zagadnienia związane ze sztuką filmową.

Spotkania skierowane są do grup zorganizowanych – dzieci, młodzieży i dorosłych. Uczestnictwo w nich może być jednorazowe lub cykliczne. Wśród prowadzących znajdują się fachowcy z wielu dziedzin, zależnie od wybranego tematu czy zagadnienia. Terminy, ilość spotkań oraz zakres materiału jest ustalany z osobą zgłaszającą.

Koszt udziału uzależniony jest od tytułu filmu oraz rodzaju warsztatu (od 5 zł do 15 zł od osoby).

MIĘDZY SŁOWAMI WARSZTATY ŚWIADOMEJ KOMUNIKACJI

UCZESTNICZY:

SP KLASY III–VIII
SZKOŁY PONADPODSTAWOWE
UCZELNIE WYŻSZE
ZORGANIZOWANE GRUPY
DOROSŁYCH

UDZIAŁ:

TERMINY I ILOŚĆ SPOTKAŃ
USTALANE INDYWIDUALNIE

KOSZT:

5 ZŁ OD OSOBY
ZA SPOTKANIE

ZGŁOSZENIA:

DZIAŁ KULTURY FILMOWEJ
TEL. 95 733 25 56

Zajęcia przybliżają podstawy procesu komunikacji, kształtują kompetencje medialne, uczą świadomego poruszania się w społeczeństwie informacyjnym oraz budowania wizerunku w określonych sytuacjach społecznych, zwłaszcza związanych z wystąpieniami publicznymi. Ukazują, iż przekazy medialne (słowo drukowane, grafika, treści video i audio czy internet) są wyzwaniem niezależnie od wieku, a ich odbiór powinien iść w parze z nauką selekcji i krytycznym myśleniem.

- przekaz medialny i jego znaczenie,
- autoprezentacja i kreacja wizerunku, mowa ciała, sposoby walki z treścią, wystąpienia publiczne,
- warsztat prelegenta: zasady skutecznej i atrakcyjnej komunikacji,
- jak właściwie dyskutować i argumentować,
- podstawowe błędy z rozmów kwalifikacyjnych,
- reklama, promocja i manipulacja w mediach
- świadome korzystanie z informacji,
- autoprezentacja w mediach społecznościowych,
- użytkownik w sieci: korzyści i niebezpieczeństwa (m.in.: blogi/vlogi, media społecznościowe, ochrona wizerunku, podstawy prawa autorskiego, creative commons, treści z wolnych domen, przemoc w sieci).

Podczas spotkań uczestnicy podejmują próby krótkich komunikatów a także ich właściwej prezentacji. Zajęcia prowadzone są w oparciu o analizę przykładów ze świata mass mediów, ćwiczenia praktyczne oraz gry psycho-edukacyjne.

Warsztaty obejmują m.in. zagadnienia:

- rodzaje mediów, komunikatów, przebieg procesu komunikacji,
- komunikacja werbalna i niewerbalna,

MIEJSKI OŚRODEK SZTUKI MIASTO OTOCZENIE SZTUKA

Jesteśmy instytucją otwartą na otoczenie. Działamy lokalnie oraz współpracujemy z artystami, instytucjami i organizacjami z Polski i zagranicy. Sztuka jest dla nas istotnym czynnikiem rozwoju miasta oraz narzędziem komunikacji z otoczeniem – mówimy o sprawach lokalnych i globalnych, aktualnych i minionych, ważnych i pomijanych.

W swoich działaniach przekraczamy bariery tradycyjnie rozumianej sztuki – sięgamy po nowe środki wyrazu i wychodzimy naprzeciw naszym odbiorcom, zachęcając do dialogu z miastem, przestrzenią publiczną czy przeszłością. Otoczenie rozumiemy wieloaspektowo – jako obszar zainteresowań w poszerzonym polu sztuki, oddziaływanie na szerokie kręgi odbiorców, ale również jako teren działania, przekraczania granic i barier codzienności. Staramy się na bieżąco reagować na zmiany i wspólnie z artystami oraz naszą publicznością nie boimy się podejmować nowych wyzwań.

Dział Wystaw i Edukacji

Kurator: Gustaw Nawrocki

tel. 95 733 25 67

e-mail: nawrocki@mosart.pl

Dział Kultury Filmowej

Kierownik: Iwona Bartnicka

tel. 95 733 25 56

e-mail: bartnicka@mosart.pl

Marta Gendera

Dyrektor

tel. 95 733 25 50

e-mail: gendera@mosart.pl

<https://www.facebook.com/MOS.Gorzow>

<https://www.facebook.com/Kino60krzesel>

<https://www.facebook.com/DKFMegaron>

12 **WYSTAWY:**

MOS prowadzi działalność wystawienniczą, prezentując prace artystów polskich i zagranicznych. Na przestrzeni 30 lat działalności w BWA, a obecnie galerii MOS, wystawiali m. in.: Magdalena Abakanowicz, Władysław Hasiór, Józef Łukomski, Edward Dwurnik, Alfons Karny, Bronisław Chromy, Tadeusz Kulisiewicz, Zdzisław Beksiński, Gustaw Zemła, Józef Szajna, Władysław Jackiewicz, Marian Czapla, Stanisław Kulon, Andrzej Fogtt, Kurt Fleckenstein i wielu innych wybitnych twórców z Polski i zza granicy. W zbiorach znajduje się 31 prac Władysława Hasióra (asamblaże i sztandary). Kolekcja ta (druga co do wielkości po zakopiańskiej) była wystawiana w kilkudziesięciu galeriach i instytucjach kultury w wielu, czasem egzotycznych, zakątkach świata.

GALERIA CZYNNNA:

wtorek - piątek 12:00 - 20:00

sobota - niedziela 15:00 - 20:00

poniedziałek - nieczynne

BILET WSTĘPU NA WYSTAWY:

normalny: 2 zł

ulgowy*: 1 zł

*dzieci i młodzież ucząca się do 26. roku życia, Gorzowska Karta Seniora, Gorzowska Karta Dużej Rodziny.

WEJŚCIE NA WYSTAWY GRATIS:

- przy zakupie biletu do kina,
- grupy zorganizowane uczestniczące w zajęciach edukacyjnych,
- w czwartki oraz podczas wernisaży.

ZAPROSZENIE DO KINA:

Kino 60 krzesel - kameralne, klimatyczne, bez szeleszczenia czy chrupania, a przede wszystkim w dobrej jakości i cenie za ciekawe filmy, czyli studyjne kino w MOS. Seanse premierowe, głośne tytuły, klasyka, filmy arthouse, spotkania autorskie, festiwale, przeglądy, noce filmowe, kino plenerowe - przyjdź i odkryj z nami różne oblicza sztuki filmowej. Od października 2016 r. gramy w cyfrowej jakości, ale od czasu do czasu usłyszysz u nas również terkotanie tradycyjnego projektora. To jest dopiero magia kina! Bawimy, otwieramy i intrygujemy widownię - młodszą, jak i bardziej dojrzałą. Warto wyjść z domu i zasiąść na jednym z naszych 74 miejsc. Czekamy, słuchając różnych filmowych pragnień naszych widzów...bo Kino 60 krzesel to kino bliżej Ciebie.

Kino zrzeszone jest w Sieci Kin Studyjnych i Lokalnych i Europa Cinemas.

Koncepcja programowa: Iwona Bartnicka.

Dyskusyjny Klub Filmowy Megaron istnieje od ponad 50 lat. Wyboru filmowych dań dokonują członkowie oraz Rada Programowa, która stoi na straży, by menu było różnorodne, intrygujące i dostarczało tematów do rozmów. W czwartki (od października do czerwca) o godz. 18:00 widzowie mają okazję uczestniczyć w seansach, które upowszechniają ideę: prelekcja+projekcja+dyskusja. Klub jest Laureatem Nagrody PISF oraz został uhonorowany Odznaką „Zasłużony dla Kultury Polskiej”.

Zachęcamy do zapoznania się propozycjami filmowymi na nowy sezon:

www.mosart.pl

Facebook:

Kino60krzesel

DKFMegaron

EDUKACJA FILMOWA NA ZAJĘCIACH POZALEKCYJNYCH I POZASZKOLNYCH – PODSTAWY PRAWNE

Do stworzenia odpowiedniego systemu lub modelu edukacyjnego, wspierającego rozwój edukacji filmowej dzieci i młodzieży, konieczne są odpowiednie ustawy oświatowe i rozporządzenia. Edukacja filmowa – poprzez zapisy podstawy programowej – została wpisana w programy nauczania i musi być obecna podczas obowiązkowych zajęć edukacyjnych. Specyfika edukacji filmowej decyduje o konieczności wzmocnienia jej obecności w szkole poprzez organizację zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych. Za organizację zajęć pozalekcyjnych odpowiedzialny jest dyrektor szkoły. Spełniają one następujące funkcje: kształcącą, integrującą, rekreacyjno-rozrywkową¹. Dzięki tej formie zajęć dzieci i młodzież mają możliwość rozwijania i pogłębiania zainteresowań. Istotnym celem zajęć pozalekcyjnych jest także uzupełnianie i pogłębianie nauki szkolnej nowymi treściami i formami. Zajęcia pozalekcyjne, ujmowane jako wspomaganie wszechstronnego rozwoju dzieci, są organizowane po lekcjach na terenie szkoły lub poza szkołą. Można je podzielić na przedmiotowe, ruchowe, rozrywkowe i związane z terapią pracy, jeśli za podstawę przyjmiemy rodzaj terapii².

Zajęcia pozalekcyjne, w tym pozaszkolne, od dawna obecne są w programie polskiej szkoły. Na przełomie 2011 r. i 2012 r. zostało zrealizowane badanie systemu finansowania zajęć pozalekcyjnych przez jednostki samorządu terytorialnego w ramach projektów systemowych, realizowanych przez Ośrodek Rozwoju Edukacji. Ujawniło ono szereg ciekawych rozwiązań stosowanych, przez organy prowadzące placówki w zakresie finansowania i organizacji zajęć pozalekcyjnych. Były to w szczególności:

- organizacja gminnego konkursu dla organizatorów zajęć pozalekcyjnych, który wymagał współpracy szkoły z innym podmiotem,
- włączenie godzin na zajęcia pozalekcyjne do lokalnych standardów zatrudnienia nauczycieli (lokalnego bonu oświatowego),
- organizacja zajęć on-line dla uczniów ze wszystkich szkół (zajęcia kończyły się obozem dla najlepszych uczestników),
- zlecenie zajęć pozalekcyjnych podmiotowi zewnętrznemu, specjalizującemu się w rozwijaniu kompetencji uczniów,

- powołanie lokalnego operatora zajęć pozalekcyjnych we wszystkich szkołach. Każda szkoła zobowiązana jest do opracowania szkolnego planu zajęć pozalekcyjnych. Plan ten powinien zapewniać realizację założonych celów i obejmować wszystkie zajęcia pozalekcyjne, odbywające się na terenie szkoły, niezależnie od źródeł ich finansowania. Plan powinien być pozytywnie zaopiniowany przez radę pedagogiczną i skonsultowany z radą rodziców. Osobną kategorię zajęć pozalekcyjnych stanowią zajęcia pozaszkolne, realizowane w formie wyjść lub wyjazdów. Głównym powodem, dla którego w każdej szkole jest miejsce dla imprez pozaszkolnych, jest ich wspomagająca rola w procesie realizowania programu dydaktycznego i wychowawczego. W praktyce szkolnej organizowane są wyjścia trwające kilka godzin, jednodniowe i dłuższe. Niezależnie od czasu trwania, każde z nich jest sytuacją edukacyjną, czyli taką, podczas której realizuje się cele dydaktyczne i wychowawcze. Zajęcia pozaszkolne spełnią funkcję sytuacji edukacyjnej wyłącznie wtedy, gdy będą przemyślanym, dobrze zaplanowanym wydarzeniem w życiu klasy czy szkoły, które w swoich celach i założeniach będzie nawiązywało do treści podstawy programowej kształcenia ogólnego i przyjętych przez szkołę celów edukacyjnych³.

Zajęcia edukacji filmowej realizowane w formie zajęć pozaszkolnych nie mogą w świadomości uczniów, rodziców i nauczycieli funkcjonować jako impreza rozrywkowa – wyjście do kina zamiast lekcji. W swoich celach i treściach zajęcia takie muszą nawiązywać do treści podstawy programowej kształcenia ogólnego oraz zadań zawartych w statucie i programie szkoły. Ich jedynym elementem nie może być wyłącznie projekcja filmowa.

Każda szkoła zobowiązana jest do oprac. zajęć pozalekcyjnych. Plan ten powinien zapewniać realizację założonych celów i obejmować wszystkie zajęcia pozalekcyjne, odbywające się na terenie szkoły, niezależnie od źródeł ich finansowania. Plan powinien być pozytywnie zaopiniowany przez radę pedagogiczną i skonsultowany z radą rodziców. Osobną kategorię zajęć pozalekcyjnych stanowią zajęcia pozaszkolne, realizowane w formie wyjść lub wyjazdów. Głównym powodem, dla którego w każdej szkole jest miejsce dla imprez pozaszkolnych, jest ich wspomagająca rola w procesie realizowania programu dydaktycznego i wychowawczego. W praktyce szkolnej organizowane są wyjścia trwające kilka godzin, jednodniowe i dłuższe. Niezależnie od czasu trwania, każde z nich jest sytuacją edukacyjną, czyli taką, podczas której realizuje się cele dydaktyczne

16 i wychowawcze. Zajęcia pozaszkolne spełnią funkcję sytuacji edukacyjnej wyłącznie wtedy, gdy będą przemyślanym, dobrze zaplanowanym wydarzeniem w życiu klasy czy szkoły, które w swoich celach i założeniach będzie nawiązywało do treści podstawy programowej kształcenia ogólnego i przyjętych przez szkołę celów edukacyjnych³.

Zajęcia edukacji filmowej realizowane w formie zajęć pozaszkolnych nie mogą w świadomości uczniów, rodziców i nauczycieli funkcjonować jako impreza rozrywkowa – wyjście do kina zamiast lekcji. W swoich celach i treściach zajęcia takie muszą nawiązywać do treści podstawy programowej kształcenia ogólnego oraz zadań zawartych w statucie i programie szkoły. Ich jedynym elementem nie może być wyłącznie projekcja filmowa. Film powinien stanowić środek dydaktyczny do realizacji celów kształcenia i wychowania.

Program takich zajęć powinien być ustalany lub konsultowany z innymi nauczycielami, pracującymi z daną klasą. Mogą oni zaproponować zagadnienia wynikające z celów i treści nauczanego przez nich przedmiotu, które mogłyby znaleźć odbicie w celach i treściach planowanych zajęć filmoznawczych. Ponadto w trakcie swoich lekcji nauczyciele mogą przygotować uczniów do merytorycznego uczestnictwa w planowanych zajęciach z zakresu edukacji filmowej, a także omówić z uczniami film po projekcji pod kątem realizacji podstawy programowej swojego przedmiotu. Racjonalnie zaplanowane zajęcia z zakresu edukacji filmowej nie muszą i nie mogą wpisywać się tylko w realizację podstawy programowej języka polskiego czy wiedzy o kulturze. Włączenie w ten proces także nauczycieli innych przedmiotów ogranicza zagrożenie tzw. utratą godzin na realizację podstawy programowej, a tym samym ryzyko niezrealizowania wymaganej przepisami liczby zajęć. Warto także pamiętać, że to uczniowie są głównym podmiotem, a nie tylko adresatem takich zajęć, powinni więc mieć wpływ na dobór zajęć i ich formę. Edukacja filmowa, realizowana w formie zajęć pozaszkolnych, nie może być wydarzeniem jednostkowym i przypadkowym. Jako działanie edukacyjne powinna mieć charakter długoterminowego zadania, wokół którego przebiega praca dydaktyczna i wychowawcza z uczniami na różnych przedmiotach i podczas zajęć pozalekcyjnych. Przepisy prawa oświatowego w zakresie organizacji zajęć pozaszkolnych i pozalekcyjnych pozostawiają dyrektorom i nauczycielom szeroki zakres autonomii. Kwestie te regulują: Ustawa z 7 września 1991 roku o systemie oświaty, Ustawa z 26 stycznia 1982 roku Karta Nauczyciela, zapisy w wielu rozporządzeniach, aktach prawa miejscowego oraz aktach prawa wewnętrznego szkół i placówek.

Art.1. Ustawy o systemie oświaty obowiązuje szkoły i placówki do dostosowania treści, metod i organizacji kształcenia do potrzeb, możliwości i aspiracji dzieci i młodzieży, w tym poprzez organizowanie zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych oraz kształtowanie aktywności społecznej i umiejętności spędzania czasu wolnego (Art. 1.15). Przywołany już wcześniej Art. 42.2 pkt 2 Karty Nauczyciela wskazuje, że nauczyciel jest zobowiązany między innymi do realizacji zajęć i czynności wynikających z zadań statutowych szkoły, w tym zajęć opiekuńczych i wychowawczych, uwzględniających potrzeby i zainteresowania uczniów. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych stanowi: organ prowadzący szkołę, na wniosek dyrektora szkoły, może przyznać nie więcej niż 3 godziny tygodniowo dla każdego oddziału (grupy międzyoddziałowej lub grupy międzyklasowej) w danym roku szkolnym, a w przypadku szkół w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich – od 6 do 12 godzin, na:

1) okresowe lub roczne zwiększenie liczby godzin wybranych obowiązkowych zajęć edukacyjnych;

2) realizację następujących dodatkowych zajęć edukacyjnych rozwijających zainteresowania i uzdolnienia uczniów: [. .]

b) zajęć edukacyjnych, dla których nie została ustalona podstawa programowa, lecz program nauczania tych zajęć został włączony do szkolnego zestawu programów nauczania. Dodatkowe zajęcia edukacyjne dyrektor szkoły może wprowadzić do szkolnego planu nauczania po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej i rady rodziców. W przypadku wprowadzenia dodatkowych zajęć edukacyjnych udział uczniów w tych zajęciach jest obowiązkowy (§ 3. ust. 1. i 2.).

W szkolnym planie nauczania dopuszcza się wprowadzenie zestawienia obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego w blok przedmiotowy, w ramach którego jest prowadzone zintegrowane nauczanie treści i umiejętności z różnych dziedzin wiedzy, realizowane w toku jednolitych zajęć edukacyjnych, pod warunkiem zapewnienia realizacji celów i treści nauczania wynikających z podstawy programowej kształcenia ogólnego oraz zachowania co najmniej minimalnego wymiaru godzin poszczególnych obowiązkowych zajęć edukacyjnych na danym etapie edukacyjnym, określonego w ramowym planie nauczania dla danego typu szkoły (§ 4.).

W 2009 r. – wprowadzając reformę programową – Ministerstwo Edukacji Narodowej podkreślało wzrastającą autonomię dyrektora i nauczycieli w zakresie organizacji procesu nauczania:

18 Najistotniejszą zmianą w ramowym planie nauczania jest nieokreślenie liczby godzin tygodniowo w cyklu kształcenia przeznaczanej na poszczególne obowiązkowe zajęcia edukacyjne. Zamiast tego określone zostały minimalne ogólne liczby godzin przeznaczone na realizację podstawy programowej z poszczególnych obowiązkowych zajęć edukacyjnych w całym cyklu kształcenia. Dyrektor szkoły odpowiada za to, aby łączne sumy godzin w ciągu trzech lat zajęć z danego przedmiotu były nie mniejsze niż wymienione w ramowym planie nauczania, a efekty określone w podstawie programowej zostały osiągnięte. Dzięki takiemu opisaniu godzin nauczania poszczególnych przedmiotów pojawia się możliwość bardziej elastycznego niż do tej pory planowania roku szkolnego. Dyrektor szkoły może planować rok szkolny nierytmicznie, decydując o różnej organizacji pracy szkoły w niektóre dni czy tygodnie. Możliwość nierównomiernego rozłożenia godzin w trakcie roku szkolnego można wykorzystać również dla zorganizowania całych dni nauki poza szkołą (podkreślenie – A.W.). Godziny tak zaplanowanych zajęć mogą być doliczone do czasu pracy uczniów przeznaczonego na konkretny przedmiot oraz do pensum realizowanego przez nauczyciela. Oczywiście doliczamy godziny spędzone z uczniami na faktycznych zajęciach dydaktycznych – niezależnie od tego, czy były prowadzone w klasie, czy poza szkołą – ale nie czas dojazdu lub noclegu⁴.

Kluczowe znaczenie dla realizacji edukacji filmowej w formie obowiązkowych zajęć edukacyjnych, zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych ma Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół. W przypadku każdego przedmiotu wskazuje ona na konieczność powiązania edukacji szkolnej z edukacją poza systemem klasowo-lekcyjnym. W przypadku przedmiotu muzyka dla II i III etapu edukacyjnego szkoła powinna stwarzać warunki do obcowania z „żywą” muzyką poprzez udział uczniów w koncertach i spektaklach muzycznych, organizowanych w szkole i poza szkołą (podkreślenie – A.W.) oraz do publicznej prezentacji umiejętności muzycznych uczniów. Na lekcjach plastyki dla II etapu uczeń określa swoją przynależność kulturową poprzez kontakt z wybranymi dziełami sztuki, zabytkami i tradycją w swoim środowisku lokalnym i regionalnym, a także uczestniczy w życiu kulturalnym tego środowiska (zna placówki kultury działające na jego rzecz); a szkoła powinna stwarzać możliwości czynnego uczestnictwa uczniów w kulturze, w wysta-

wach i wydarzeniach artystycznych, organizowanych w szkole i poza szkołą (podkreślenie – A.W.).

Na III etapie szkoła powinna stwarzać możliwości czynnego uczestnictwa uczniów w kulturze poprzez ich udział w wystawach stałych i czasowych organizowanych przez muzea i instytucje kulturalne, uczestnictwo w ważnych wydarzeniach artystycznych organizowanych w szkole i poza szkołą (podkreślenie – A.W.) oraz stwarzać warunki do prezentacji ich własnej twórczości i do upowszechniania kultury plastycznej.

W przypadku wiedzy o kulturze dla IV etapu edukacyjnego uczeń:

4) analizuje film lub analizuje spektakl teatralny, posługując się podstawowymi pojęciami z zakresu właściwej dziedziny sztuki;

5) charakteryzuje podstawowe media kultury (słowo, obraz, dźwięk, widowisko);

6) wymienia różne formy mediów kultury (słowo mówione, pismo, książka, obraz malarski, fotografia, film, program telewizyjny, spektakl teatralny) oraz użycia (nowe media, media masowe, media interaktywne, multimedia); uczeń tworzy wypowiedzi, celowo posługując się różnymi mediami (słowo mówione i pisane, obraz malarski, fotograficzny, filmowy, dźwięk, widowisko, środki multimedialne); aktywnie współtworzy kulturę lokalną (szkoły, dzielnicy, miejscowości) (podkreślenie – A.W.).

Na III i IV etapie edukacyjnym pojawiają się zajęcia artystyczne jako przedmiot uzupełniający. Zalecane warunki i sposób realizacji wyraźnie wskazują powinności szkoły, która opracowuje i przedstawia uczniom ofertę zajęć artystycznych. Rodzaj zajęć oraz realizowany program powinny być dostosowane do zainteresowań uczniów. Zajęcia mogą być realizowane w trybie regularnych, cotygodniowych spotkań lub w trybie projektu wskazanego przez nauczyciela lub zaproponowanego przez uczniów, także w korelacji z pracą nad projektami z innych zajęć edukacyjnych (podkreślenie – A.W.). Przygotowując konkretną ofertę zajęć artystycznych, nauczyciel precyzuje wymagania szczegółowe wynikające z wybranego zakresu i formy zajęć.

Zajęcia artystyczne oferowane przez szkołę mogą stanowić podstawę do stworzenia lokalnej (gminnej, powiatowej, dzielnicowej) oferty, z której uczniowie mogą wybrać interesujące ich zajęcia. Należy stwarzać możliwości publicznego prezentowania efektów pracy uczniów w ramach zajęć artystycznych, włączając odpowiednie prezentacje w organizację szkolnych i środowiskowych uroczystości i imprez, oraz stymulować ucznia do udziału w koncertach, przeglądach i konkursach.

Komentarz do podstawy programowej przedmiotu zajęcia artystyczne wyraźnie wskazuje, że osiągnięcia uczniów powinny być prezentowane publicznie w formie właściwej dla rodzaju zajęć: publikacji, koncertu, występu, wystawy, sesji przedstawiającej wyniki badań, z założeniem realizacji celu edukacyjnego – wdrażania uczniów w uczestnictwo w kulturze i upowszechnianie kultury w lokalnej społeczności. Zajęcia pozaszkolne, jako wartościowa formuła rozwijania zainteresowań uczniów, rekomendowane są przez nauczycieli – metodyków wszystkich przedmiotów ogólnokształcących i artystycznych⁵.

Reasumując, przepisy prawa oświatowego stwarzają szerokie możliwości realizacji zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych. Zapisy podstawy programowej wyraźnie nakładają na szkoły i nauczycieli obowiązek wiązania wiedzy szkolnej z działaniami praktycznymi, otwarcia szkoły na środowisko lokalne, w tym instytucje i organizacje zajmujące się edukacją filmową.

Oferta zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych powinna być ściśle powiązana z realizacją zajęć obowiązkowych, uwzględniać cele i zadania sformułowane w statucie szkoły, programie wychowawczym, programie profilaktyki, uwzględniać potrzeby rozwojowe uczniów i ich zainteresowania oraz potrzeby środowiska, w którym funkcjonuje szkoła. Stanowiąc efekt przemyślanej przez wszystkich nauczycieli strategii budowy oferty edukacyjnej szkoły.

Arkadiusz Walczak – dyrektor Warszawskiego Centrum Innowacji Edukacyjno-Społecznych i Szkoleń, historyk, filmoznawca, edukator, autor licznych projektów i programów edukacyjnych oraz kursów doskonalących dla nauczycieli z zakresu edukacji filmowej i medialnej.

Artykuł przedrukowano z: Edukacja filmowa na zajęciach szkolnych i pozaszkolnych, s. 10 – 14.

- 1 Gałązka E., Rola zajęć pozalekcyjnych w szkole, <http://edukator.koweziu.edu.pl/index.php/archiwum/282-285>, dostęp w dniu 19 czerwca 2014 r.
- 2 Wrucha M., Zajęcia pozalekcyjne – cele, klasyfikacja i zasady funkcjonowania, <http://www.edukacja.edux.pl/p-19154-zajecia-pozalekcyjne-cele-klasyfikacje.php>, dostęp w dniu 19 czerwca 2014 r.
- 3 Jankowski B., Wycieczka szkolna jako wartościowy element programu dydaktyczno-wychowawczego szkoły [w:] Nowa szkoła, skuteczne zarządzanie w praktyce, Wydawnictwo Raabe, listopad 2011, C. 16, s. 2.
- 4 Marciniak Z., O potrzebie reformy programowej kształcenia ogólnego [w:] Podstawa programowa z komentarzami, MEN 2009.
- 5 Zajęcia pozaszkolne w archiwum, muzeum, bibliotece – sojusznikami w rozwijaniu zainteresowań historycznych uczniów [w:] Machałek M., współpraca Usowicz J., Jak pracować z uczniem zdolnym? Poradnik dla nauczycieli historii, ORE, Warszawa 2013, ss. 67-68; Zajęcia pozaszkolne [w:] Gołębiowski K., Kamiński M., Rochowicz K., Sobczuk B., Jak zainteresować uczniów astronomią w szkole podstawowej, gimnazjum i szkole ponadgimnazjalnej?, ORE, Warszawa 2012, s. 102-106.

MIEJSKI OŚRODEK SZTUKI

ul. Pomorska 73
66-400 Gorzów Wlkp.
REGON: 360420915
NIP: 5993173486

Fax. 95 733 25 60

SEKRETARIAT/ADMINISTRACJA: 95 733 25 50, info@mosart.pl
DZIAŁ WYSTAW I EDUKACJI: 95 733 25 67, nawrocki@mosart.pl
DZIAŁ KULTURY FILMOWEJ: 95 733 25 56, bartnicka@mosart.pl
DZIAŁ FINANSOWO-KSIĘGOWY: 95 733 25 96, lochert@mosart.pl

KINO
60 krzesel

GORZÓW
WIELKOPOLSKI

POLSKI INSTYTUT SZTUKI FILMOWEJ
POLISH FILM INSTITUTE

Interdyscyplinarna Akademia Audiowizualna uzyskała **Certyfikat FINA** potwierdzający, że podejmowane zagadnienia zgodne są z celami i treściami kształcenia (edukacji i wychowania) zawartymi w podstawie programowej kształcenia ogólnego, obowiązującej w polskich szkołach.

Patronat:

Wojewódzki
Ośrodek
Metodyczny
w Gorzowie Wielkopolskim

Patronat honorowy:

MIEJSKI OŚRODEK SZTUKI

www.mosart.pl